

Nr 18.

Utlåtande i anledning av väckt motion om översyn av gällande aktiebolagslag.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 371, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Wiberg* yrkat, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en översyn av gällande aktiebolagslag i syfte att göra denna överskådligare och lättbegripligare.

I fråga om de skäl motionären anfört till stöd för sin hemställda får utskottet hänvisa till motionen.

Rörande tillkomsten av lagen den 14 september 1944 om aktiebolag må följande anmärkas:

Lagberedningen avgav den 28 februari 1941 betänkande med förslag till lag om aktiebolag m. m. Sedan yttranden över förslaget inhämtats från åtskilliga ämbetsmyndigheter och sammanslutningar, remitterades förslaget till *lagrådet*. I sitt den 10 november 1942 avgivna utlåtande anförde *lagrådet* bland annat:

I formellt hänseende har mot förslaget riktats den anmärkningen att det är synnerligen vidlyftigt och detaljrikt. Anmärkta förhållande har till stor del sin förklaring däri, att till reglering upptagits frågor av invecklad beskaffenhet och att förslaget — i huvudsaklig överensstämmelse med det i gällande lag tillämpade systemet — jämväl innehåller stadganden av väsentligen administrativ natur. Men även med bortseende från den härav föranledda vidlyftigheten synes fog icke kunna fränkännas den framställda anmärkningen. *Lagrådet* har därför, såvitt inom ramen för dess verksamhet varit möjligt, sökt att, med bibehållande i stort sett av förslagets uppställning, göra detta mera överskådligt och lättläst genom att förorda dels omgruppering av vissa bestämmelser, dels ock utslutande av åtskilliga detaljer samt vidtagande av redaktionella jämkningar.

Vid anmälan av *lagrådets* utlåtande anförde *föredragande departementschefen* i förevarande fråga:

Vad angår den formella uppbyggnaden av förslaget kan detta, såsom ett flertal myndigheter och institutioner framhållit, icke fränkännas en viss tyngd. I detta hänseende vill jag emellertid erinra, att den svenska aktiebolagslagstiftningen är byggd på normativprincipen och ett registreringssystem, vars genomförande är överlämnat till en administrativ myndighet. Nämda princip innebär, att rätt föreligger att erhålla registrering av beslut om aktiebolags bildande, om ökning eller nedsättning av aktiekapitalet eller om ändring i bolagsordningen m. m., såframt beslutets innehåll och ordningen för dess tillkomst överensstämma med lagens föreskrifter. Även eljest då vidtagen åtgärd eller inträffat förhållande anmäles för registrering, skola villkoren för registrering finnas bestämda i lagen. Härmed sammanhänger att förslaget liksom gällande lag upptager bestämmelser om de handlingar, som skola fogas vid ansökan om eller anmälan för registrering. Då

det torde vara styrkt av erfarenheten, att frånvaron av fullständiga och tydliga bestämmelser härutinnan medför omgång och tidsutdräkt för dem, som göra dylika ansökningar och anmälningar, synes det vara nödvändigt att i dessa hänseenden meddela ganska detaljerade föreskrifter. Stadganden erfordras vidare om själva registreringen och dess rättsverkningar. Detta medför att åtskilliga bestämmelser, som till sitt innehåll äro av rent administrativ natur, av praktiska skäl böra ingå i aktiebolagslagen. Emellertid torde på åtskilliga ställen i lagtexten en avsevärd lättnad kunna uppnås genom att i anslutning till vissa ändringsförslag av lagrådet utesluta alltför detaljerade föreskrifter och vidtaga vissa förkortningar i uttryckssättet.

Lagförslaget omarbetades i vissa delar, varefter det genom proposition nr 5 förelades 1944 års riksdag.

I utlåtande nr 1 hemställde första särskilda utskottet, att förslaget med vissa ändringar måtte godkännas. Till utlåtandet anmäldes reservationer. En av reservanterna, hr Linder, yrkade avslag å propositionen under åberopande bl. a. av att den föreslagna lagtexten vore svårbegriplig och alltför detaljerad.

Vid ärendets behandling i kamrarna godkändes utskottets utlåtande utom såvitt angår vissa paragrafer, beträffande vilka kamrarna stannade i olika beslut. Sedan utskottet i memorial nr 3 avgivit förslag till sammanjämkning, godkändes detta av båda kamrarna.

Lagen trädde i kraft den 1 januari 1948.

Utskottet. Det är av största vikt, att lagar och andra författningar skrivas så, att de bliva lättlästa och överskådliga. Särskilt gäller detta författningar, vilka i stor utsträckning skola tolkas av gemene man. Aktiebolagens angelägenheter torde på grund av deras ofta invecklade natur merendels handhavas av i bolagsärenden väl förfarna personer. Även om kravet att få en lättfattlig lagtext härigenom icke framträder med samma styrka beträffande den lagstiftning, som reglerar aktiebolagens rättsförhållanden, är det emellertid ett viktigt önskemål att även förevarande betydelsefulla rättsområde regleras genom en lag med tillfredsställande formell uppbyggnad.

Detta önskemål uppmärksammades av lagrådet och departementschefen vid behandlingen av lagberedningens förslag till nu gällande aktiebolagslag. Samtidigt som de framhöllo de särskilda svårigheter som äro förknippade med en lagstiftning av förevarande art, gjordes tämligen omfattande ändringar i lagförslaget i syfte att göra lagen mera lättläst och överskådlig.

Det torde icke kunna bestridas, att lagen i det skick den slutligen erhöll ändock är svårfattlig. Utskottet anser icke uteslutet, att man genom en allmän översyn i enlighet med motionärens förslag skulle kunna få fram en något mera lättläst och överskådlig lagtext. De av lagrådet och departementschefen anförda svårigheterna torde emellertid vara så stora, att översynen icke kan väntas giva något resultat av betydelse. Mot de begränsade fördelar, som skulle stå att vinna genom en sådan åtgärd, har man att väga de olägenheter, som måste följa med omfattande ändringar i en så nyligen antagen lag. Även om lagens sakliga innehåll icke ändras, torde likväl en

omskrivning av lagtexten komma att medföra svårigheter för rättslivet, vilket anpassat sig efter lagen i dess nuvarande lydelse. Det lär icke heller vara försvarligt att igångsätta ett omfattande lagstiftningsarbete blott för att åstadkomma ändringar i den formella uppbyggnaden av en lag.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II: 371, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Sockholm den 9 mars 1948.

På första lagutskottets vägnar:

AXEL LINDQVIST.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Branting, Ahlkvist, Lodenius, Krügel, Ekströmer, fru Sjöström-Bengtsson, herrar Löthner och Weiland*;

från andra kammaren: herrar Lindqvist, Rylander, Werner, Olsson i Mellerud, Berg, Lindberg*, Andersson i Mölndal och Sveningsson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.